

Palumuutto kotiseudulle – mitkä tekijät vaikuttavat taustalla?

Elli Heikkilä

Jo Ravenstein havaitsi 1800-luvulla, että muutto paikkakunnalta toiselle aiheuttaa aina kompensoivaa takaisinmuuttoa. Tämä on yksi hänen muuttoliikelaeistaan. Palumuutto onkin yksi alueiden ja niiden väestönkehityksen kannalta keskeinen muuttovirta, sillä palaajilla ja palaamaan aikovilla on jo kosketuspintaa lähtöalueelle – kotiseudulle ja juurille. Kaikille kotiseutu ei ole se paikka, missä on syntynyt. Joku saattaa kokea omakseen paikan, jossa yksilö on viettänyt elämässään merkittävän ajanjakson ja tuntee siten alueen läheiseksi. Jopa niin läheiseksi, että hän haluaa palata sinne.

Palumuuton subjektiiviset syyt ovat moninaisia. Työikäisillä palumuuttajilla erityisesti työpäikan ja toimeentulon varmistuminen, ovat tärkeimpiä lopullisen muuttopäätöksen varmistajia. Perheen muuttaessa merkitsee myös se, että molemmille puolisoista löytyy koulutustaan vastaavaa työtä. Lapset ovat perheiden kohdalla myös muuttajia. Kuullaanko heidän mielipidettään palumuuton suhteen, riippuu aina jokaisesta perheestä itsestään. Perheiden sisällä voi löytyä ns. tavoite- ja pakkomuuttajia esimerkiksi siten, että perhe palumuuttaa toisen vanhemman kotiseudulle ja hänellä voi olla siellä uralla etenemistä. Puolison kohdalla voi olla tilanne, että hän ei löydä oman alansa työtä ja työllistyy toiselle toimialalle tai jää alussa työttömäksi. Eläkeläisillä taloudellisilla syillä ei ole samaa painoarvoa muuton suhteen. Eläkkeelle jääminen voi siten mahdollistaa muuton kotiseudulle, kun työ ei enää sido toiseen paikkaan.

Ei-taloudellisista tekijöistä tärkeimmäksi palumuuton syyksi nousee kotiseuturakkaus. Palumuuttajilla kotiseuturakkaus ilmenee kaipuuna kohdealueelle, jonne heillä on vahva tunneside ja jonka he tuntevat läheiseksi. Alueen vetovoimaa lisää yleensä sekin, että siellä asuu sukulaisia ja ystäviä. Identifioituminen alueelle näkyy myös esimerkiksi siellä asuvien ihmisten elämäntyylin ja murteen kautta. Myös luonnonmaantieteellä on merkitystä, sillä yksilö voi olla kiinnittynyt kotiseutunsa maisemaan, puhtaaseen luontoon ja esimerkiksi neljään vuodenaikaan.

Käsitteenä alueen identiteetti viittaa kuulumiiseen alueellisesti ja kulttuurisesti johonkin yhteisöön ja elämäntapaan. Paikan kokeminen on siinä, miten yksilö on juurtunut paikkaan. Mitä hitaammin sopeutuminen muualle on onnistunut, sitä useammin palumuuttoajatukset ovat käyneet mielessä. Palumuuton todennäköisyys on myös sitä suurempi, mitä lyhyempi aika on muuttamisesta toiselle alueelle. Monet pitävät säännöllisesti yhteyttä kotiseudulle, ja paluu on helpompi pidemmänkin ajan kuluttua.

Potentiaalisia palaajia kotiseudulle on runsaasti maassamme. Tämä on ilmennyt lukuisissa tutkimuksissa, joita on tehty vuosien varrella. Monet odottavat oikeaa ajankohtaa toteuttaakseen muuttonsa tai sitten he ratkaisevat tilanteen siten, että asuvat vuoden aikana useassa preferoimassaan paikassa, joista yksi on kaipaamansa kotiseutu.